

NÆRINGSLIVSRELATERTE MENNESKERETTIGHETSBRUDD

KOMPETANSFORUM 25 JANUAR 2023

BEATE EKELØVE-SLYDAL
POLITISK RÅDGIVER

Moderne slaveri

Moderne slaveri

- Den nord-koreanske diktatoren Kim Jong-un tjener gode penger på mer enn 100.000 nord-koreanske arbeidere som arbeider under slaverilignende forhold i utlandet
- De nord-koreanske arbeiderne
 - Har ikke bevegelsesfrihet
 - Har ikke sin egen arbeidskontrakt
 - Blir fratatt sitt pass
 - Utfører farlig arbeid uten nødvendig arbeidsklær og verneutstyr
 - Har veldig lange arbeidsdager 6-7 dager i uka
 - Får utbetalt en symbolsk lønn

Moderne slaveri og norske skip

- Det norske rederiet GC Rieber og selskapet Kleven Maritime fikk sine skip innenfor maritim seismikk bygget av nord-koreanske tvangsarbeidere på det polske skipsverftet Crist i Gdynia. Skipet «Polar Empress» var ett av minst elleve norske prosjekt ved verftet
- 20 august 2014 dør Chon Kyongsu – brent til døde i en arbeidsulykke mens han bygget «Polar Empress»
- Han hadde ikke riktige arbeidsklær eller nødvendig verneutstyr – 95% av kroppen fikk brannskader
- Kroppen hans ble returnert til Nord-Korea, og hans familie fikk 673 euro i kompensasjon

Bruk av sikkerhetspersonale

«To-beinte bikkjer»

- Tidlig på 2000-tallet var arbeidet med oljerørledningen Baku-Tblisi-Ceyhan (TBC) godt i gang, og Statoils investering i Aserbajdsjan var den gang selskapets største investering
- BP var operatør og Statoil en av partnerne
- BP hadde gjentatte ganger blitt anklaget og kritisert for å være korrump og for å støtte Aliyevs undertrykkende regime. Og mange i Aserbajdsjan var svært kritiske til de enorme miljøødeleggelsene oljeutvinningen hadde ført til, og at forsvinnende lite av oljeinntektene gikk tilbake til befolkningen men kun førte til at president Aliyev og hans familie og støttespillere beriket seg
- Amnesty dro til Aserbajdsjan og i et møte med Statoil om TBC-prosjektet, var ett av temaene hva Statoil ville gjøre dersom det skulle bli protester og demonstrasjoner ved oljerørledningen og/eller ved selskapets kontorer i Baku?
- Tilkalle politiet, var svaret
- I Aserbajdsjan er politiet beryktet for bruken av vold og kalles «to-beinte bikkjer»

Grønt skifte og etiske batterier

- Det pågår et viktig arbeid for å sikre utfasing av fossil brensel til isteden å anvende energikilder som vind- og bølgekraft, og solenergi
- Elektrifisering av blant annet kjøretøy er viktig og bra
- Til alt dette trenger vi batterier
- Vanligst i dag er litium batterier basert på en kombinasjon av litium, nikkell, mangan og kobolt
- Verdensbankens estimat: 1000% økning i etterspørselen av nøkkelmineraler som anvendes i batterier dersom vi skal klare å innfri 1,5 grad klima-scenariet

Etiske batterier og kobolt

Det grønne skiftet må skje, men ikke på bekostning av menneskerettighetene

- Kobolt er et nøkkelement i litium-batterier
- Omkring 70% av all kobolt i verden er i DRC
- 20% av koboltgruvene er såkalte håndverkgruver
- Arbeidet foregår uten noen form for sikring eller verneutstyr
- Mer enn 40.000 barn arbeider i eller ved disse gruvene

Hvordan bidra til etiske batterier

- Samarbeid med andre selskaper og myndighetene i DRC for å fjerne barn fra de verste formene for barnearbeid og støtte deres reintegrering i skolen, i tillegg til å adressere helsemessige og psykologiske behov
- Arbeid med relevante interessenter, inkludert internasjonale og regionale/nasjonale menneskerettighet- og sivilsamfunnsorganisasjoner og eksperter, for å identifisere hovedutfordringer, best praksis og innføre gode retningslinjer, opplæring og overvåkingssystemer
- En av organisasjonene som arbeider i lokalsamfunnet i Kongo for å få barna vekk fra gruvene og inn i skolen er «Good Shepherd International Foundation»
- Den viktigste grunnen til at barna begynner på skolen istedenfor å jobbe ved gruvene er at de får ett varmt måltid i løpet av skoledagen

Hvordan bidra til etiske batterier

Project for responsible artisanal cobalt mining in Kolwezi, DR Congo: launching on-site activities

- **19.09.2019 Press Release**

BMW Group, BASF SE, Samsung SDI and Samsung Electronics kick off “Cobalt for Development” to promote responsible artisanal cobalt mining in the Democratic Republic of Congo

- The pilot project intends to improve working conditions at a pilot mine site and living conditions in the surrounding communities

Global Battery Alliance (GBA)

- 18 januar 2023 varslet GBA at de er klare med sitt første såkalte «proof of concept» for et batteripass. Batteripasset skal gi deg informasjon om hvem som har produsert batteriet i bilen din, hvor alle råmaterialene kommer fra og hvorvidt produsenten har alt på det rene når det kommer til hvordan de behandler arbeiderne sine og hvorvidt de har brukt barnarbeid
- Målet er å etablere en «bærekraftig» verdikjede for batterier innen 2030, og med i alliansen er de fleste av de største elbilprodusentene, som Tesla, Volkswagen-gruppen og Stellantis, i tillegg til store batteriprodusenter som CATL og LG
- Med andre ord: Informasjonen i batteripasset skal gi forbrukerne informasjon som kan komme til påvirket valget av ny bil dersom bærekraft, barnarbeid og respekt for menneskerettighetene er kriterier for valget

